

No és Bardot, però és BB

De la música al disseny, de la moda al cinema, els anys seixanta es presenten com una font contínua d'inspiració. ¿Certament va ser una dècada tan prodigiosa?

Fa dues o tres temporades des de la pantalla televisiva un anunci d'argument juvenil tornava a l'actualitat una vella melodia *soul* cantada per Percy Sledge, *When a man loves a woman*. La veu intensa i dramàtica de Sledge servia de contrapunt emocional a un banal anunci de goma de mascar. No sabem l'èxit comercial de la campanya publicitària però sí que és cert que altres publicitaris s'anirien a subratllar els seus anuncis amb melodies nostàliques dels seixanta. Així es podia escoltar Procol Harum i els temes *Con tu blanca palidez* i *Noches de blanco satén* o, més recentment, Bobby Solo i la seua *Lacrimal sul viso* per a animar la venda d'una determinada marca d'automòbil. Per a Lluís Bassat, de l'agència publicitària Bassat, Ogilvy and Mather, "aquestes cançons intenten recuperar una sèrie de valors d'aquells que avui dia podríem dir que gairebé ha oblidat el consumidor però que estan latents en el seu subconscient amb fortes càrregues positives".

S'ha assenyalat per part de sociòlegs i historiadors que els finals de segle és un temps favorable per a les manifestacions estètiques eclèctiques i per als *revivals*, un *come back* incessant cap a modes passades, temps de recapitulació i de retorn al passat. El món de la moda veu que els nous dissenyadors reinterpreten els vells gurus —l'exemple d'un

Moschino amb Chanel per a desesperació de Karl Lagerfeld— o són els mateixos dissenyadors els que s'autohomenatgen amb la recreació i posada a punt de models antics. De Versace a Christian Lacroix, de Valentino a Thierry Mugler, el gust *sixties* és present en les seues últimes col·leccions. Precisament fou el dissenyador gal Thierry Mugler, en una de les seues darreres desfilades, l'encarregat de "retornar" a la passarel·la i al món de la *fashion* vells fetitxes dels seixanta, com l'alemanya Veruschka, que als seus quasi cinquanta anys ha fet un *come back* triomfant. O el d'Editha Dussler, una altra model mítica dels seixanta que als cinquanta-dos anys era recentment portada del *Vogue* Itàlia. Unes altres, com Twiggy, passarien a un altre escenari, el del teatre, iniciant una segona carrera artística tant o més reeixida que la primera. I altres, desafortunadament, com Donyale Luna —la primera model negra que va aparèixer en portada en una revista de modes— desapareixerien tràgicament.

EL RETORN DELS 'YE-YE'

Fa vint-i-cinc anys Augusto Algueró componia el tema *La chica Ye-ye* per a la pel·lícula *Historias de la televisión*. La cançó en el seu moment obtindria un gran èxit comercial fent que la seua intèrpret passara de la categoria de "xica de la Creu Roja" a "xica ye-ye". El

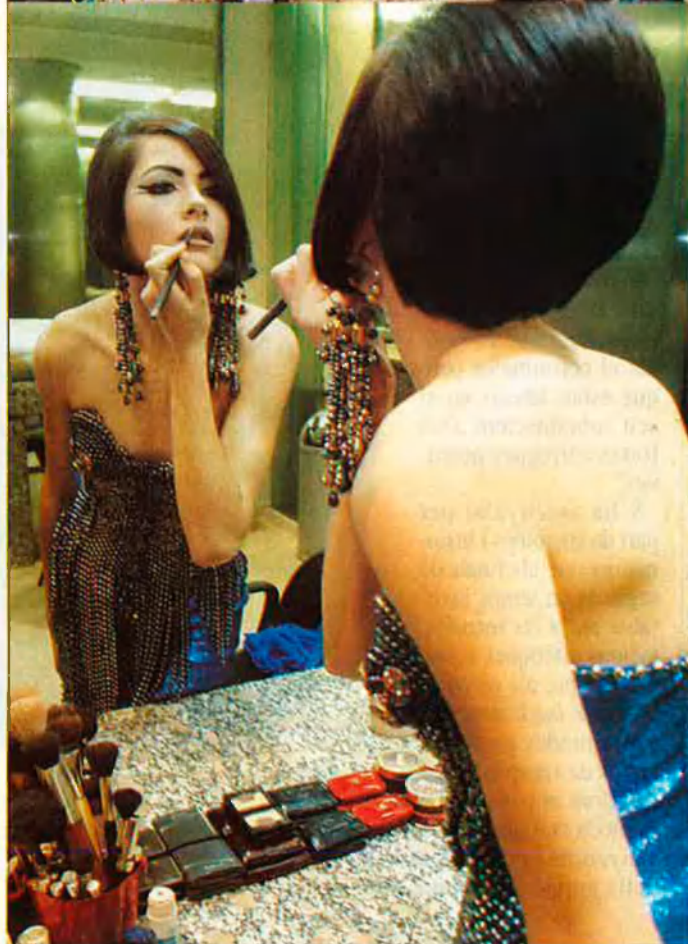
tema, que havia subsistit sobretot com a número musical de transformistes i transvestits, ha fet finalment una *ren-trée* gloriosa en la veu de la impagable Marta Sánchez, que, a falta de composicions originals, ha trobat en aquesta cançó el seu emblema sonor. Però no ha estat només el tema d'Algueró el beneficiat d'aquesta operació de *revival*. Grups com els Sisters o els Mustang i sobre tot el Duo Dinámico ja fa temps que veuen una segona carrera musical amb la reedició en forma de *meddleys* de vells èxits que sobrepassen ràpidament els cent mil exemplars. Un fenomen d'altra banda similar al d'altres països com França, on recentment tornava en olor de multituds una *ye-ye* històrica com Silvie Vartan. La Vartan oblidava les seues vel·leïtats de *vedette* americana per a concentrar-se en els seus èxits de l'època de *Salut les copains*, sent recompensada pel seu públic. Aquest exemple es repeteix amb artistes com Bobby Solo, Little Tony o Peppino de Capri pel que fa a la música italiana. O els retorns de vells ídols com Tom Jones, Dusty Springfield, Cilla Black o Sandie Shaw, produïts per grups actuals.

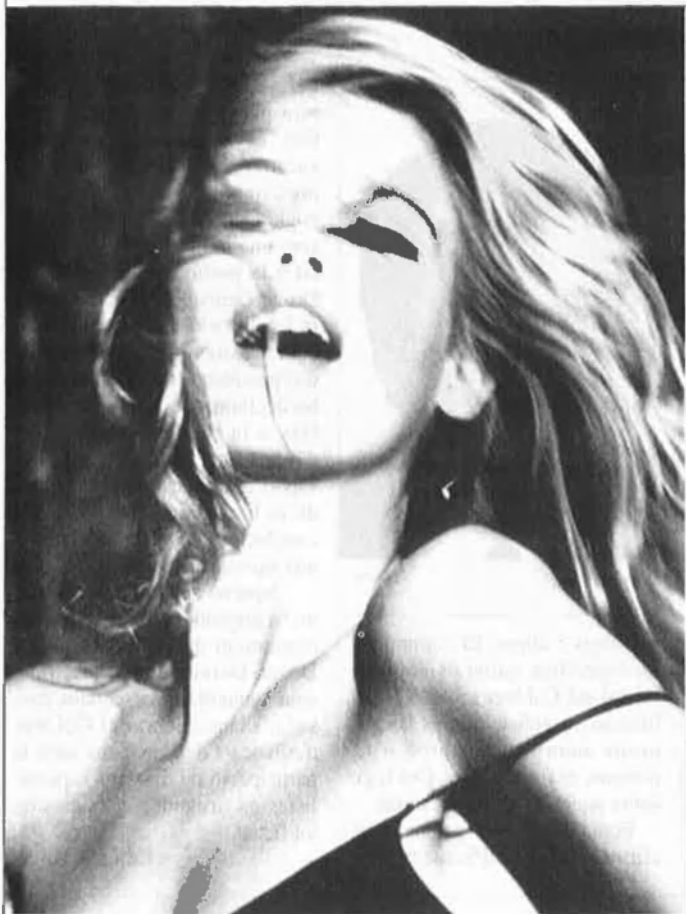
No resulta estrany que, en l'últim film de David Lynch, els seus protagonistes facen un *the end* als acords del *Love me tender* d'Elvis Presley, model vital del protagonista -Nicholas Cage- en la nova faula perversa de Lynch. El cinema ha estat també culpable en part d'aquesta invasió musical dels seixanta. Films com *La chaqueta metálica*, de Kubrick, *Platoon*, d'Stone, o *Buenos días Viet-Nam* a través de les seues bandes sonores han posat d'actualitat vells temes de Nancy Sinatra, Louis Armstrong, The Supremes, Wilson Pickett, etc. Des d'Anglaterra ens arribaven diferents mirades sobre aquells anys amb films com *Escándalo*, sobre el famós cas Pro-fumo, o la biografia del dra-

maturg Joe Orton, una de les figures més singulars del *Swinging London*, realitzada pel director Stephen Frears en el film *Abrete de orejas*. Ara Spike Lee, un altre infant terrible, però a l'altra banda de l'Atlàntic, roda aquests dies la biografia d'un dels líders més carismàtics del moviment negre dels anys seixanta, *Malcolm X*. Un film que hauria d'haver realitzat Norman Jewison però que finalment -això sí, després d'haver protestat públicament que un director blanc dirigira la biografia d'un líder negre- se n'ha encarregat Spike Lee.

A judici d'alguns observadors musicals, aquest renaixement sonor de melodies nostàlgiques no fa més que constatar la falta d'imaginació a l'hora de crear nous productes. Després de l'explosió *punk* dels setanta i l'onada *rap* dels vuitanta, la recuperació de velles cançons s'ofereix com un valor segur. Així, velles cançons de l'època -temes de Silvie Vartan o The Supremes- són reciclades per a un públic juvenil que encara no havia nascut en aquella dècada. I per al qual Paul McCartney només seria un cantant solista, això sí, una miqueta vell.

Al final dels anys vuitanta vam veure el retorn del luxe, la imatge d'una dona sofisticada, a mig camí entre la princesa de conte i la cortesana voluptuosa. Aquest retorn va estar consagrat amb l'entronització de Christian Lacroix com el nou príncep de la moda i successor d'Yves Saint-Laurent. Lacroix va donar un baló d'oxigen a una moribunda alta costura. Els seus models s'erigien en imatge d'una època on l'èxit social i econòmic caminaven junts. A l'altra banda un altre francès, Jean Paul Gaultier s'inclinava per una moda teatral, provocadora, heretara del *punk* i del *Style Street* londinenc i el *Kitsch*. Mentre, a Itàlia, Franco Moschino feia moda manifestant-se contra el sistema moda. Després d'uns anys de moda rigorosa i ascè-

Claudia Schiffer, la nova BB.

ARXIU

Noms per a una dècada

Avedon, Richard: Famós fotògraf de moda. El 1967 realitzava per al *Daily Express* quatre retrats pòsters dels Beatles en estètica psíquedèlica que han quedat com a imatges emblemàtiques de la dècada.

Mc Gowan, Cathy: Personatge del Swinging London. Cabell llarg i un gran serrell que li tapava els ulls. Presentaria un dels programes més marxosos de la televisió britànica dels seixanta, *Ready Steady Go!* i protagonitzaria el film de William Klein, *Qui ete-vous Polly Magoo?*, un autèntic manifest del pop.

Sassoon, Vidal: Perruquer londinenc que marcaria amb els seus talls avantguardistes l'estètica de la dècada. Exemple: Mia Farrow en *La semilla del diablo*.

Bailey, David: Fotògraf. El seu personatge inspiraria el

director italià Antonioni per al film *Blow up*. Amant de la model Jean Shrimpton i exmarit de Catherine Deneuve.

Hendrix, Jimi: Músic pop. Pura dinamita. Els seus espectacles provocaven grans escàndols amb la seua guitarra com a instrument sexual. Moriria d'una sobredosi de fàrmacs i l'alcohol. Ha servit de model a Prince.

Courrèges, André: Dissenyador de moda francès. La seua col·lecció "Primavera 65" constituïria tot un esdeveniment en el món de la moda: vestits futuristes, geomètrics, estampats òptics. Començava l'era espacial.

Luna, Donyale: Model de raça negra. Els models metàl·lics de Paco Rabanne hi trobarien la figura ideal. Fellini la va convertir en maga en el *Satyricon*. Moriria de sobredosi.

tica on el vestit es convertia quasi en una arrel quadrada, tard o d'hora s'esperava la revenja d'una moda colorista i estimulante. Als uniformes monacals i minimalistes s'han sobreposat els estampats d'inspiració psíquedèlica, neoètnica i d'inspiració hippy. La plana major dels dissenyadors europeus ha fet la seua ullada personal cap enrere, tornant a posar els ulls sobre els pantalons florals de Jimi Hendrix, els serrells de Françoise Hardy, les casaques victorianes-hindús dels Beatles, l'*eye-line* de la Bardot o les minifaldilles de Donayle Luna. Precisament ha estat la minifaldilla, una de les peces emblemàtiques de la dècada, la primera en recuperar-se, ja fa alguns anys. Una "recuperació" que alguns profetitzaren momentània però que ha acabat per consolidar-se com una peça habitual de la dona dels vuitanta-noranta. A la minifaldilla, li ha seguit el *short* o plantaló curt mentre a la part superior s'imposen els *top*. L'exemple més clar

d'aquest gust per l'estètica dels anys seixanta el tenim en la model alemanya Claudia Schiffer, una de les *top model* més cotitzades de l'actualitat i nova imatge de la casa Chanel —després de la defenestració d'Ines de la Fressange pel totpoderós Karl Lagerfeld—. Amb un físic que recorda fortament al de Brigitte Bardot, la Schiffer s'ha convertit als seus escassos 19 anys en una de les models més sol·licitades. Anomenada la nova B.B. la Schiffer ha saltat a les pàgines d'*Elle*, *Vogue*, *Cosmopolitan*, etc., mentre la seua aparició en una desfilada amb els models de Chanel va provocar un cert escàndol per a alguns seguidors de la mítica *maison*. Un físic i unes mesures —90-64-90—, allunyats del *chic* Chanel. Semblava una bufetada a les regles estètiques de la famosa dissenyadora: rossa, exuberant, "si fins i tot se li han de fer els vestits a mida" cridaven els més vells.

Ara la Schiffer té entre altres projectes una biografia de la seua sòcia, Brigitte Bardot, un projecte pel qual encara no s'ha decidit la model, que veu que l'ombra de l'actriu francesa cada volta pesa més. "Estic cansada de tota aquesta història. Porte dos anys treballant i encara he de dur aquesta marca, no tinc ganes de fer el film", ha declarat la Schiffer.

Diuen que els seixanta ens ajudaren a ser una mica més lliures i excèntrics, a festejar l'ornament i la disfressa sense sentir-nos ridículs, sinó divertits i inconformistes. Ara se'ns apareixen com una espècie de Shangrilà on desfilen els vestits futuristes de Courrèges, els vestits Modrian d'Yves Saint Laurent, els pentinats d'Alexandre i Carita, la silueta de Jean Shrimpton, el "Masculin-Feminin" de Cardin i Godard, les falces estampades —Marroc Saint-Tropez o Eivissa—, els pantalons Bell Botton i els biquinis de Barbarella... un mosaic irrepètible per a celebrar un final de segle.

Carles Gàmez

Quant, Mary: Creadora de la minifaldilla —encara que els historiadors francesos de la *fashion* asseguren que França hi fou la pionera— La seua moda passaria amb més pena que glòria, però la minifaldilla la immortalitzaria.

Gernreich, Rudi: Dissenyador americà d'origen austríac. El 1964 creà els primers models en *top-less* a les platges californianes. Moriria de sida el 1986.

Kubrick, Stanley: Un film, *2001 Odissea del espacio* marca i preconitza tota una època. Els seus paisatges espacials influïts pel grafisme psíquedèlic causen commoció.

Shrimpton, Jean: *The Shrimp (La Gamba)*. Segurament la model més carismàtica dels anys seixanta juntament amb Twiggy. Últimament ha escrit unes memòries contant aquells anys.